

NIEUWE ALTERNATIEVE TEELTEN IN BEELD

Dit jaar stonden op het proefveld bij de familie Remue in Paulatem (Zwalm) naast de al wat bekende meerjarige energieteelten ook enkele alternatieve (voeder)gewassen. – *Bart Vleeschouwers, stafmedewerker Biomassa*

Gewassen als reuzenmalva (*Sida hermaphrodita*), zonnekroon (*Silphium perfoliatum*), reuzenduizendknoop of igniscum (*Fallopia sachalensis*), quinoa of amarant zijn bij de meeste landbouwers in onze contreien nog grote onbekenden, maar dat zou in de toekomst wel eens kunnen veranderen. De demonamiddag werd bijgewoond door een kleine 100 deelnemers.

Els Lapage van de Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling (ADLO) gaf bij de start van de demonamiddag enkele beschouwingen over het waarom van biomassateelten. Er zijn volgens haar enkele belangrijke redenen waarom het telen van biomassa belangrijk is, zowel voor landbouwers als voor de maatschappij. Het komt ten goede van de biodiversiteit. Meer afwisseling brengen in onze teelten is goed voor bodem en natuur. Landbouwers kunnen biobrandstoffen en grondstoffen produceren voor de biogebaseerde economie. Bovendien kan de eiwitproductie in onze eigen omgeving nog toenemen en de noodzaak tot import van soja verminderen. Lapage stelde ook dat de Vlaamse regering deze ontwikkeling belangrijk vindt voor de

versterking van de primaire sector en in het kader van het nieuwe Europese landbouwbeleid, waarin vergroening en biodiversiteit veel meer aandacht krijgen. Omdat we al meerdere keren aandacht besteedden aan de teelten van miscanthus en van korte-omloophout gaan we er in dit artikel niet dieper op in. Deze teelten groeien al enkele jaren op het proefperceel in Paulatem en hebben intussen een zekere graad van volwassenheid bereikt. We schenken wel aandacht aan igniscum, zonnekroon, reuzenmalva, amarant, quinoa en hutentut.

Igniscum

Igniscum of reuzenduizendknoop is een broertje van de beruchte Japanse duizendknoop. Deze laatste heeft zich vanuit de siertuinen, waar hij als sierplant werd

.....

Sommige alternatieve
gewassen bieden
mogelijkheden voor de teelt
als eiwitgewas.
.....

aangeplant, overal in ons landschap verspreid en staat daarom bekend als een zeer invasieve (woeker)plant. Igniscum zou minder woekeren. Toch wordt in de literatuur gewaarschuwd voor het mogelijk 'ontsnappen' van deze plant. Voor de rest is het een interessant gewas dat geen bemesting of bestrijding nodig heeft en toch enorme hoeveelheden biomassa kan opleveren. Er is een variëteit met zachtere stengels die geschikt is voor de biogasproductie en een met houtigere stengels waarvan je houtpellets kan schorsen.

Zonnekroon

Silphium perfoliatum is een plant van dezelfde familie als de zonnebloem, wat er ook aan te zien is. Het is een doorlevende plant die 2 à 3 m hoog kan worden en grote hoeveelheden biomassa kan opleveren. Je kan ze gebruiken als veevoeder en ze is interessant door haar relatief hoog eiwitgehalte. Daarnaast is ze ook bruikbaar voor biogasproductie. Een voordeel van deze plant is ook dat ze kan gezaaid worden. De vermeerdering hoeft niet vegetatief te gebeuren, zoals bij miscanthus of korte-omloophout. Het is

1 Zonnekroon (*Silphium*) heeft een relatief hoog eiwitgehalte, maar kan ook veel biomassa opleveren. 2 Jonge reuzenmalva is interessant als veevoeder. Door de late bloei is het ook een interessante bijenplant.

dan wel belangrijk om het perceel onkruidvrij te houden tijdens het eerste groei-jaar. Dan bestaat het gevaar dat onkruid de jonge plantjes verstikt. Vanaf het tweede groei-jaar is de plant sterk genoeg om het onkruid zelf te onderdrukken. Vanaf dan is een herbicidenbehandeling niet meer nodig.

De bloemen worden ook geapprecieerd door bijen. Om die reden zijn imkers erg gesteld op deze rijke bloeier. Silphium kan groeien op droge gronden en is daarom geschikt op percelen die in de zomer te droog zijn om maïs te telen.

Reuzenmalva

Sida hermaphrodita is een overblijvende plant uit de kaasjeskruidfamilie. Ze groeit in de Verenigde Staten voornamelijk op natte standplaatsen, maar doet het blijkbaar ook goed op drogere plaatsen. De plant stelt weinig eisen aan voeding of bestrijding. In jonge toestand is het een ideale voederplant omdat ze tot 30% eiwit

interessant kan zijn als vervanger van granen. Ook het aminozuurprofiel is interessant, door het hoge gehalte aan lysine. Amarant gemengd met maïs vormt een volwaardig mengvoeder, waar men geen soja meer moet bijvoegen. Vooral in de biologische veehouderij kan dit interessant zijn.

Quinoa

Chenopodium quinoa is een broertje van melganzenvoet, een onkruid dat courant voorkomt in onze velden. Oorspronkelijk komt quinoa uit Zuid-Amerika waar dit gewas hoog in de Andes wordt gekweekt. Het gewas moest er maïs vervangen dat op zo'n grote hoogte niet groeit. Net als amarant bevat quinoa geen gluten en kan je het als graan gebruiken. Quinoa is de laatste jaren bij ons een hype, waardoor de prijs zeer sterk is gestegen. Hierdoor krijgt de oorspronkelijke bevolking in Zuid-Amerika problemen om haar basisvoedsel aan te kopen.

opbrengsten op armere en drogere gronden. De olie bevat een interessante verhouding aan vetzuren (omega 3 en 6). Ook werd Camelina-olie een tijdje geleden gebruikt bij een succesvolle test om een vliegtuig te laten vliegen op plantenolie. Huttentut kan nuttig zijn in een vruchtafwisseling van granen maar brengt heel wat minder op dan koolzaad.

Technologische vernieuwing

Behalve de eerder vernoemde teelten lag er ook nog een proefje aan van 'Bokashi'. Dit is een techniek om organisch materiaal te laten gisten, waardoor men het beter geschikt maakt als bodemverbeteraar. Rob Vasbinder, een Nederlandse ontwikkelaar, bouwde een mobiele installatie om houtige biomassa om te zetten in biochar (houtschool), houtazijn, houtgas en nog enkele andere nuttige toepasbare componenten.

We kunnen besluiten dat er momenteel heel wat interessante ontwikkelingen

1 Amarant gemengd met maïs vormt een volwaardig mengvoeder waar men geen soja meer moet bijvoegen. 2 Quinoa is bij ons een hype, waardoor de prijzen hoog zijn. Ondertussen bestaan er rassen die ook bij ons kunnen bloeien.

bevat. Volgroei kan men ze oogsten in de winter om als biobrandstof te dienen. Het materiaal is dan zeer droog en men kan het gemakkelijk in balen of pellets persen. Ook reuzenmalva is een zeer goede bijenplant, vooral ook omdat de hoofdbloei vrij laat in het seizoen valt. De ervaring in Europa is tot nu toe nog vrij beperkt, maar er is zeker potentieel gezien de mogelijke hoge biomassa-opbrengsten.

Amarant

Amarant wordt al van oudsher als voedselgewas geteeld in Midden- en Zuid-Amerika. In onze contreien was ze tot nu toe alleen te vinden als sierplant. Amarant is een glutenvrije plant waardoor ze

Sinds enkele jaren zijn er variëteiten ontwikkeld die ook op onze breedtegraad kunnen groeien en zaad vormen. De eerste planten die men in Europa uitprobeerde waren Zuid-Amerikaans en aangepast aan een korte dag. Omdat de dagen in onze zomers te lang zijn, kon de plant niet bloeien. Daarom moest men eerst langedagvariëteiten creëren voordat de zaden hier geteeld konden worden. Als gevolg van de hoge prijzen die men nu betaalt, is deze teelt nu al redelijk rendabel.

Huttentut

Camelina sativa werd vroeger veel geteeld om er lampolie uit te winnen. Het is familie van koolzaad en geeft redelijke

bezig zijn inzake biomassateelten. Vaak echter zijn de teeltmethoden en -technieken nog niet volledig op punt gezet of moet er nog heel wat selectiewerk gebeuren om de nieuwe teelten aan te passen aan onze groeiomstandigheden. Daarenboven is het voor de boer niet altijd gemakkelijk om die nieuwe teelten te commercialiseren. Dat bemoeilijkt de introductie ervan. Maar dat er interessante ontwikkelingen bezig zijn, staat buiten kijf. Daarom zullen we er in de loop van de volgende maanden nog uitgebreider op terugkomen. ■